

Správa o činnosti Štátneho archívu v Banskej Bystrici – pobočky Banská Štiavnica v roku 2015

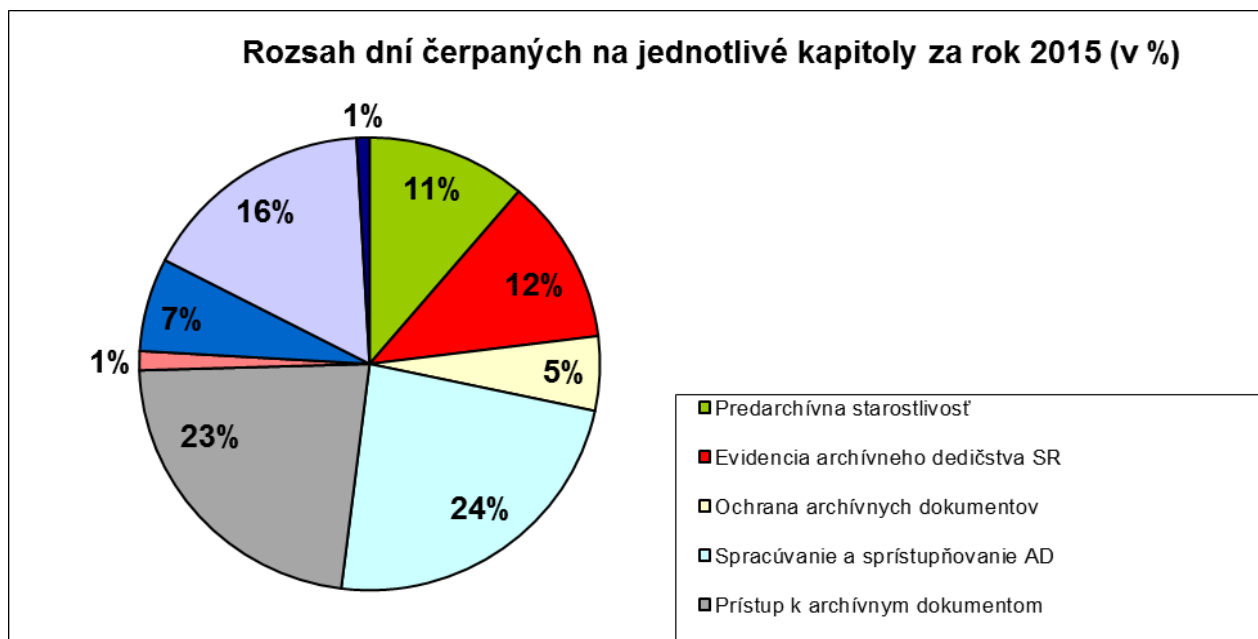
Činnosti pobočky Štátneho archívu v Banskej Štiavnici (od 1.11.2015 zmena názvu na Štátny archív v Banskej Bystrici, pracovisko Archív Banská Štiavnica), vychádzali z úloh plánu práce na rok 2015. Z viacerých dôvodov sa ukázalo ako nevyhnutné, hlavne dotýkajúce sa časového harmonogramu plánu, tento modifikovať. Okrem zavádzania do praxe programu Fabasoft, plnenia úloh s reorganizáciou štruktúry, vedenia systému štátnych archívov v SR (prípravy a realizácia september – november 2015), pre pobočku Štátneho archívu v Banskej Štiavnici (ďalej skrátene ŠA) sa stal faktor nutnosti zmien budovanie systému KAMO (kontaktné miesto Okresného úradu) na prízemí priamo pod priestormi pracoviska.

A. Personálny stav a odborné činnosti pracovníkov archívu

Obsadenosť systematizovaných miest v pobočke ŠA sa v roku 2015 nezmenila, pracovali v ňom 3 zamestnanci zaradení do stálej štátnej služby, z toho dvaja s VŠ vzdelaním II. stupňa a jeden so stredoškolským s absolvovaním nadstavbového štúdia archívnictva.

V roku 2015 plnili pracovníci pobočky ŠA odborné činnosti v rámci nasledovných kapitol a v nich čerpali pracovné dni v rozsahu:

Predarchívna starostlivosť	74 dní
Evidencia archívneho dedičstva SR	78 dní
Ochrana archívnych dokumentov	35 dní
Spracúvanie a sprístupňovanie AD	156 dní
Prístup k archívnym dokumentom	149 dní
Príručná odborná archívna knižnica	9 dní
Výskum, publikačná, kultúrno-osvetová činnosť	44 dní
Organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca	109 dní
Správa informačných technológií	6 dní

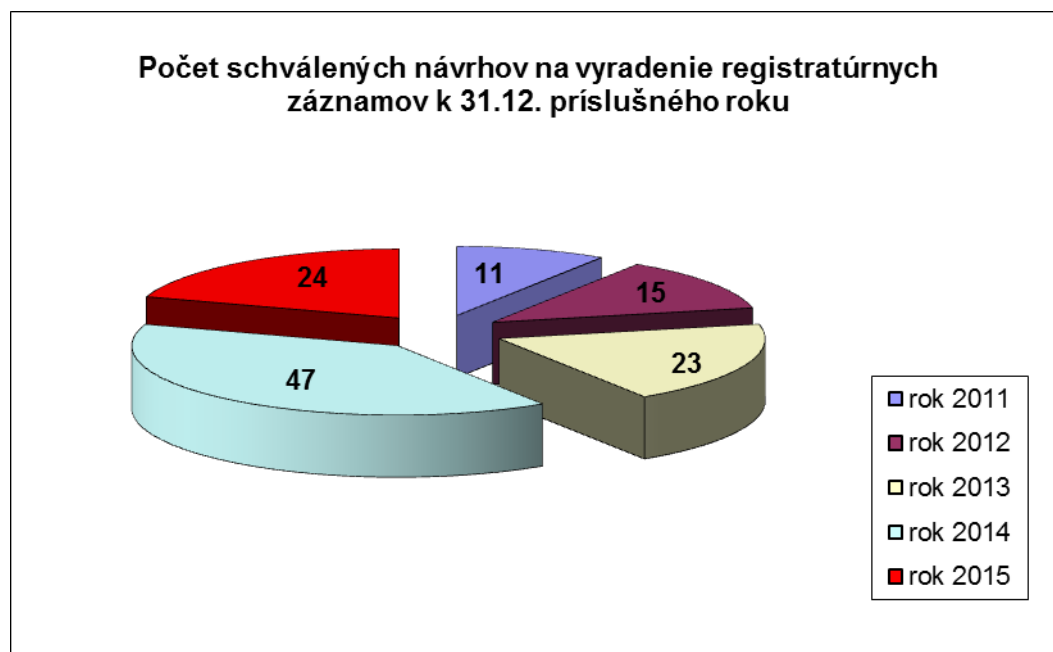

B. Evidencia archívneho dedičstva SR

Úlohám v oblasti evidencie archívneho dedičstva SR sa venovala pozornosť primeraná jej potrebám. Zameraná bola predovšetkým na evidenciu nových prírastkov, úbytkov pri spracovaní archívnych fondov a stav po finálnom spracovaní vo forme archívnej pomôcky. V pôsobnosti pobočky ŠA je 233 pôvodcov registratúr, z toho 180 uložených a 10 depozitných v pobočke, 43 v regióne, spolu o množstve 1578 bm. K 10. depozitným fondom v ECAV o množstve 36,44 bm Pobočka ŠA vyhotovila všetky potrebné podklady pre uzatvorenie depozitnej zmluvy (jún 2015). Tú má schváliť Hontiansky seniorát v Krupine a presbytorská rada ECAV v Banskej Štiavnici. Akvizičnou činnosťou sa získal osobný fond advokáta Dr. A. Martoša o množstve 7,5 bm. Úbytok 5 bm sa zaznamenal pri prácach spracovania III. etapy fondu MsNV Banská Štiavnica z r. 1970 – 1990. Pobočka v roku 2015 plnila rezortnú úlohu, dotýkajúcu sa generálnej revízie archívnych fondov a zbierok, uložených na pracovisku. Túto úlohu sa podarilo splniť v požadovanom termíne.

C. Predarchívna starostlivosť a odborná správa registratúr

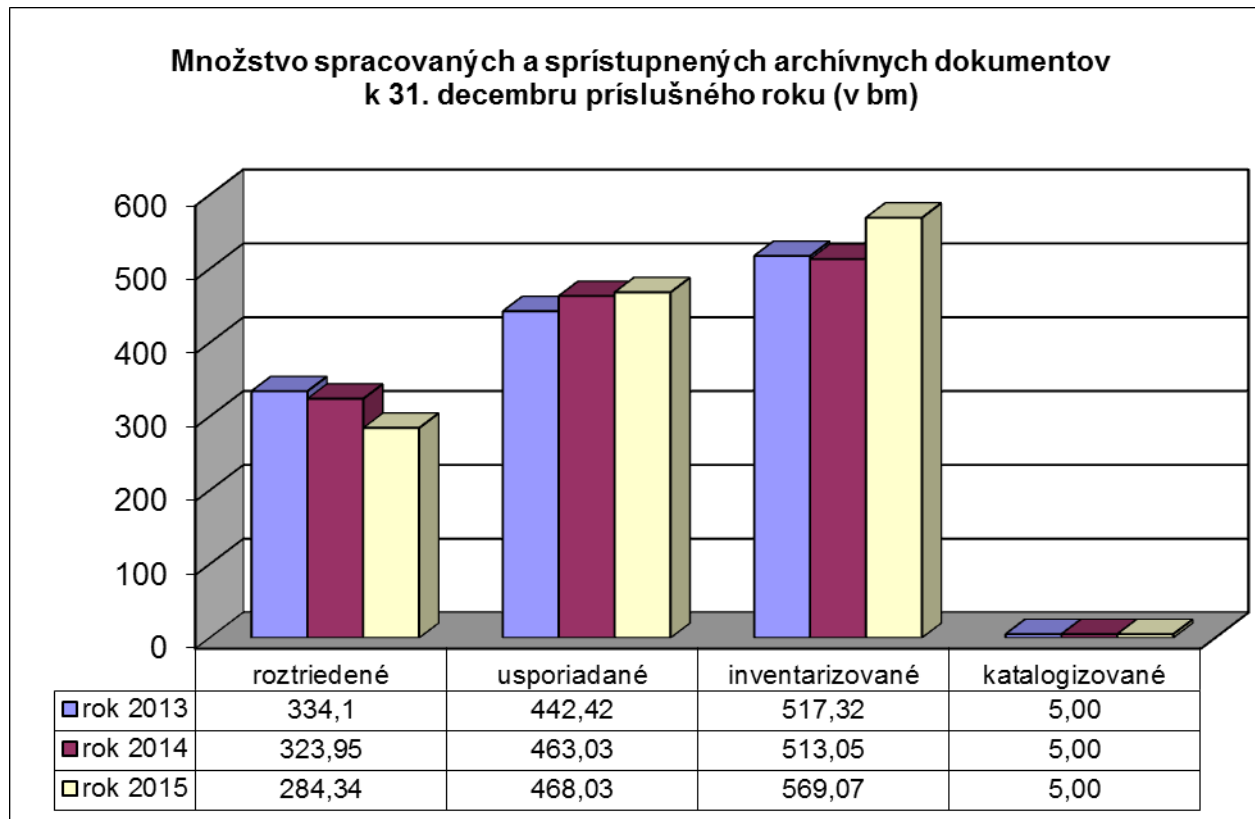
V oblasti predarchívnej starostlivosti a odbornej správy registratúr úradov, štátnej a verejnej správy pracovníci pobočky ŠA vykonali 10 komplexných kontrol zameraných na vedenie registratúr, 12 konzultácií a inštrukcií, dotýkajúcich sa prípravy spracovania návrhov na vyradenie, doplnení registratúrnych poriadkov a plánov, vedenia a uloženia registratúrnych záznamov ich pôvodcom zo sféry štátnej a verejnej správy, ale aj súkromného sektora. Bolo posúdených 24 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov, schvaľovacím procesom prešlo 5 vypracovaných registratúrnych poriadkov a plánov.

D. Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov

Tak ako po minulé roky, aj v tomto spracúvanie a sprístupňovanie archívnych fondov a zbierok predstavovalo podstatnú časť odborných činností pobočky ŠA. Kľúčovými sa stali práce na III. etape sprístupňovania (podľa projektu schválenom OAR) fondu MsNV Banská Štiavnica z r. 1970 – 1990. Za toto časové obdobie pôvodca fondu vyprodukoval, čo sa týka množstva rozsiahly súbor písomností 51,62 bm, z ktorého prevažnú časť tvorili plány, projektová dokumentácia stavieb a začatie rekonštrukcie budov v mestskom historickom jadre (odbor výstavby a ÚP). Ich

spracovanie bolo menej časovo náročnejšie ako v prípade písomností (spisov) ďalších odborov MsNV pri zložitejšom spôsobe ich usporiadania. U fondu MsNV Banská Štiavnica sa práce (I. a II. etapa) zrealizovali v úplnosti. A to do stavu, kedy sa začala prepisovať archívna pomôcka – inventár. V nemalej miere sa pokračovalo aj v sprístupňovaní vecnej skupiny – korešpondencia fondu Magistrát mesta Banská Štiavnica (podľa projektu). Spracovalo sa 203 registov z rokov 1527 – 1530 (1539). Po technickej úprave sa definitívne dokončili dve pomôcky (Magistrát mesta Banská Štiavnica XII. zväzok, MNV v regióne Banskej Štiavnice) a zaslali sa k posúdeniu na OAR MV SR.

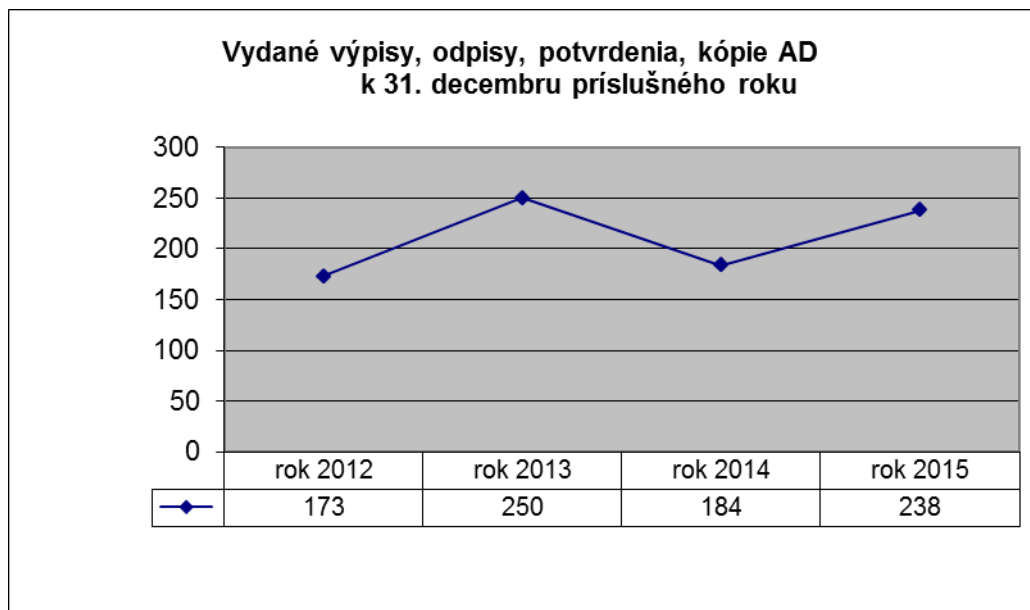

E. Prístup k archívnym dokumentom

Archívne pramene k rôznym témam (genealógia, hospodárstvo, kultúra, architektúra, školstvo, náboženské dejiny mesta a okolia) z obdobia od stredoveku po nedávnu minulosť v roku 2015 študovalo 57 bádateľov, z toho 2 zo zahraničia. Pobočka ŠA podľa požiadaviek žiadateľov (právnické a fyzické osoby) vyhotovila 238 správnych informácií v osvedčenej forme, z nich prevládali správne informácie dotýkajúce sa majetkoprávných vzťahov (obnovené dedičské konania), doklady o školskej dochádzke pre potreby Sociálnej poisťovne (dôchodkové zabezpečenie). Pobočka ŠA vyhotovila podľa požiadaviek žiadateľov 4 rešerše (1 genealógia a 3 k stavebným dejinám domov v mestskej pamiatkovej rezervácii), niekoľko prekladov z latinčiny a nemčiny. Za správne informácie, rešerše, reprografické práce, povolenia fotografovania sa celkovo vykazuje príjem 1 065,78 €, z toho 228 € bolo prostredníctvom platobného systému E-kolok.

Počet bádateľov v roku 2015			Počet bádateľských návštev v roku 2015			Účel štúdia	
celkom	tuzemskí	zahraniční	celkom	tuzemské	zahraničné	hist.	iný
57	55	2	70	61	9	40	30

Písomné žiadosti v správnej agende	169
Vydané výpisy, odpisy, potvrdenia, kópie AD	238
Prístup k AD formou rešerše na základe písomnej žiadosti	4

F. Výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť

V roku 2015 v oblasti výskumnej, publikačnej a kultúrno – osvetovej činnosti sa pobočka ŠA podieľala na realizácii jednej rezortnej úlohy dotýkajúcej sa spracovania textov o pobočke pre celoštátnu publikáciu o štátnych archívoch v SR. Časovo náročnou sa stala Ďalšia rezortná úloha generálnej revízie archívnych fondov a zbierok, jej výsledky sa zapracovali do systému ELAF (Evidenčný list archívneho fondu). Pracovníci pobočky ŠA spracovali viaceré odborných štúdií a prác. Je možné spomenúť príspevok k celoštátnej publikácii o štátnych archívoch v SR, vrátane výberu najvzácnejších archívnych dokumentov pracoviska pre jej fotografickú časť. Ďalej súbor štúdií k správnym, hospodárskym, kultúrnym, cirkevným dejinám do monografie obce Baďan, ktorá vyšla tlačou v septembri 2015. V spoluautorstve sa spracovali dve odborné štúdie k činnosti staviteľa Jozefa Pirckera v Banskej Štiavnici a okolí, ktoré boli publikované v odborných periodikách Pamiatky a múzeá a Zborníku Slovenského banského múzea. Pobočka ŠA spolupracovala s RTVS pri príprave dokumentárneho filmu o Trati mládeže, pracovníci archívu predniesli niekoľko prednášok k rôznym problematikám dejín mesta a regiónu. Z ďalších aktivít a činností je možné spomenúť spoluprácu pri príprave a realizácii medzinárodného seminára s Mestským úradom a Slovenskou spoločnosťou pre ultrazvuk v medicíne, Slovenskou angiologickou spoločnosťou, Slovenskou rádiologickou spoločnosťou a Slovenskou spoločnosťou cievnej chirurgie. Tematicky sa seminár venoval osobnosti Christiana Dopplera, ktorý v závere 40. rokov 19. storočia pôsobil na Banskej a lesníckej akadémii. V rámci seminára v júni 2015 mu bola odhalená pamätná tabuľa na Belházyovskom dome. Týmto počínom sa pripomenula osobnosť, a ním vynájdený tzv. Dopplerov efekt (využívaný v medicíne, radar, GPS). V miestach jeho pôsobenia ako napr. v Prahe je gymnázium pomenované po ňom, Inštitút CH. Dopplera pôsobí v jeho rodisku Salzburgu.

PhDr. Mikuláš Čelko
riaditeľ pobočky
Štátneho archívu v Banskej Štiavnici